

11.1.2025 34. helluntain jälkeisen viikon lauantai, Teofanian juhlan jälkeinen lauantai

Teofanian jälkeisen lauantain epistola

”Lopuksi: vahvistukaa Herrassa, ottakaa voimaksenne hänen väkevyytensä. Pukekaa yllyenne Jumalan taisteluvarustus, jotta voisitte pitää puolianne Paholaisen juonia vastaan. Emmehän me taistele ihmisiä vastaan vaan henkivaltoja ja voimia vastaan, tämän pimeyden maailman hallitsijoita ja avaruuden pahoja henkiä vastaan. Ottakaa siis yllyenne Jumalan taisteluvarustus, niin että kykenette pahan päivän tullen tekemään vastarintaa ja selviytymään taistelusta pystyssä pysyen. Seiskää lujina! Kiinnittäkää vyöksenne totuus, pukeutukaa vanhurskauden haarniskaan ja sitokaa jalkineiksenne alttius julistaa rauhan evankeliumia. Ottakaa kaikessa suojaksenne uskon kilpi, jolla voitte sammuttaa pahan palavat nuolet. Ottakaa myös pelastuksen kypärä, ottakaa Hengen miekka, Jumalan sana.” (Ef. 6: 10 – 17)

Tekstimme on efesolaiskirjeen loppupuolelta, siinä on viimeiset kehotukset taistella paha vastaan. Tämän jälkeen kirjeessä ovat enää lopputervehdykset.

Efesolaiskirjeen alkuosa on enemmän opillinen ja kertoo Kristuksen voitosta. Nyt seuraavat kehotukset taistella paha vastaan. Vaikka Kristus on voittanut pahan, niin meidän on tehtävä se sama omassa elämässämme. Elämä on taistelua paha vastaan. Tämä paha ei ole ”lihaa ja verta”, siis ihmisiä, vaan se merkitsee taistelua Saatanan johtamia pahoja henkiä vastaan. Kristityn voimana on Jumalan väkevyys. Me emme taistele pahoja henkiä vastaan yksinään, vaan yhdessä Jumalan kanssa.

Paavali kuvaa kristityn varustautumista paha vastaan käyttäen Vanhan testamentin esimerkkejä Jumalan varusteista (Jes. 11: 4 - 5; 52: 7; 59: 17, kts. myös Viisauden kirja 5: 17 – 20). Tällainen jumalallinen varustus takaa kristitylle menestyksen hengellisessä taistelussa.

Me taistelemme Paholaisen juonia vastaan. Meitä vastaan Paholainen ei toimi suoraan. Me emme murhaa tai varasta. Mutta Paholainen viekottelee meidät tekemään jotain muuta, sellaista, mitä me emme ensin tunnista synniksi, mutta joka (vähitellen) erottaa meidät Jumalasta. Sen takia meidän tulee olla hereillä, siis tiedostaa, mitä me teemme.

Tekstissä mainittu paha päivä tarkoittaa elämämme aikaa. Sinänsä aika ei ole paha. Mutta tässä elämässämme ajassa vaikuttavat pahan voimat. Kehotus ”pahan päivän tullen tekemään vastarintaa” merkitsee siis elämämme jokaista päivää.

Paavali käyttää sotasanastoa. Taistelussa voittaa se, joka seisoo. Seistä lujina merkitsee puolustautumista ja voittamista. Tekstissä tarkoitettu totuus merkitsee kristillistä opetusta, jonka avulla Paholainen voidaan voittaa. Kristillisestä opetuksesta luopuminen merkitsisi häviämistä. Paitsi opin pitämistä oikeana, totuus on myös sen mukaista elämää, pukeutumista ”vanhurskauden haarniskaan”.

Kristityn tehtävänä on ”julistaa rauhan evankeliumia”. Ilosanoman levittäminen (jokainen omalla oikealla tavallaan) kuuluu kaikille. Se ei välttämättä merkitse nimenomaan puhumista tai kuuluttamista, vaan elämää evankeliumin opetuksen mukaan.

Usko on se kilpi, joka torjuu ”pahan palavat nuolet”. Kun ajatuksiimme tulee epäily Jumalan opetusta vastaan, niin silloin usko suojelee meitä.

Teofanian jälkeisen lauantain evankeliumi

”Sitten Henki vei Jeesuksen autiomaahan Paholaisen kiusattavaksi. Kun Jeesus oli paastonnut neljäkymmentä päivää ja neljäkymmentä yötä, hänen vihdoin tuli nälkä. Silloin kiusaaja tuli hänen luokseen ja sanoi hänelle: ”Jos kerran olet Jumalan Poika, niin käske näiden kivien muuttua leiviksi.” Mutta Jeesus vastasi: ”On kirjoitettu: ”Ei ihminen elä ainoastaan leivästä, vaan jokaisesta sanasta, joka lähtee Jumalan suusta.” Sitten Paholainen vei Jeesuksen pyhään kaupunkiin ja asetti hänet temppelimuurin harjalle. Hän sanoi Jeesukselle: ”Jos kerran olet Jumalan Poika, niin heittäydy alas. Onhan kirjoitettu: ”Hän antaa enkeleilleen käskyn. He kantavat sinua käsillään, ettet loukkaa jalkaasi kiveen.” Jeesus vastasi hänelle: ”On myös kirjoitettu: ”Älä kiusaa Herraa, Jumalaasi.” Vielä Paholainen vei Jeesuksen hyvin korkealle vuorelle, näytti hänelle maailman kaikki valtakunnat ja niiden loiston ja sanoi: ”Kaiken tämän minä annan sinulle, jos polvistut eteeni ja kumarrat minua.” Silloin Jeesus sanoin hänelle: ”Mene pois, Saatana! On kirjoitettu: ”Herraa, Jumalaasi sinun tulee kunnioittaa ja ainoastaan häntä palvella.” Silloin Paholainen jätti Jeesuksen rauhaan, ja hänen luokseen tuli enkeleitä, jotka palvelivat häntä.” (Matt. 4: 1 – 11)

Vastaavaa tekstiä löytyy Markukselta (Mark. 1: 12 – 13) ja Luukkaalta (Luuk. 4: 1 – 13). Markuksen evankeliumi kertoo yksinkertaisesti kahdessa jakeessa, että saatana kiusasi Jeesusta neljänkymmenen päivän ajan erämaassa. Sekä Matteuksella että Luukkaalta on paljon laajempi versio asiasta, he saavat tietonsa Q -lähteestä. Opetuslapset eivät kyseenalaistaneet Jeesuksen kiusausta, mutta he halusivat siitä enemmän tietoa, yksityiskohtia.

Nyt tämä teksti antaa sitä lisätietoa. Se noudattaa rabbiinista selitystapaa ja tekee tekstistä sielunhoidollisesti uskoville hyödyllisen. Tässä yhdistyy useita Vanhan testamentin tapahtumia. Siinä on Mooses ja Elias erämaassa neljäkymmenen päivän paastossa (2. Moos. 24: 18; 5. Moos. 9: 9; 1. Kun. 19: 8). Samalla se kertoo israelilaisten neljäkymmentä vuotta kestäneestä erämaavaelluksesta, jolloin heitä kohtasivat erilaiset kiusaukset. Luku neljäkymmentä ei tarkoita tarkkaa lukua, vaan pidempää ajanjaksoa.

Jumala koetteli Vanhassa testamentissa hurskaita ihmisiä. Abrahamin uskoa koeteltiin määräyksillä uhrata Iisak (1. Moos. 22: 1 – 18). Uskovia koetellaan houkuttelemalla heitä palvelemaan vieraita Jumalia (5. Moos. 13: 2 – 5). Psalmeissa nähdään Jumalan koettelevan ja auttavan israelilaisia Egyptin orjuudessa (Ps. 81: 7).

Jeesuksen vastaukset löytyvät viidennen Mooseksen kirjan luvuista 6 – 8. Jeesusta kohtaavat kiusaukset erämaassa eivät ole niin eriskummallisia, kuin ne ensivilkaisulla näyttävät. Ne kaikki liittyvät käskyyn rakastaa Jumalaa ”koko sydäimestäsi, koko sielustasi ja koko voimastasi” (5. Moos. 6: 5). Varhaisten rabbiinien tulkinnan mukaan sydän tarkoittaa kahta tunteisiin liittyvää tekijää: hyvää ja pahaa. Sielu tarkoittaa elämää, jopa marttyyriutta. Voima tarkoittaa vaurautta, omaisuutta. Koko teksti käsittelee Jumalan rakastamista.

Kiusaaja kutsuu Jeesusta ”Jumalan Pojaksi”, Hänet esitetään Israelin edustajana. Kivien muuttaminen leiviksi olisi ollut kapinointia Jumalaa vastaan. Kokonaiskuvan saamiseksi tulee muistaa viidennen Mooseksen kirjat luvut 6 – 8. Nyt vastaus nousee täältä: ”Ei ihminen elä ainoastaan leivästä” (5. Moos. 8: 3). Jumalan sana on tärkein ravinto. Tämä ensimmäinen kiusaus on ainoa, joka tapahtuu erämaassa. Tässä on ensimmäinen kerta, kun Jeesusta kutsutaan ”Jumalan Pojaksi”. Tätä samaa termiä käytettiin tuohon aikaan jo edesmenneestä keisari Augustuksesta.

Seuraavaksi jälleen Paholainen kutsuu häntä Jumalan Pojaksi. Hän kutsuu Jeesusta kokeilemaan Jumalan huolenpitoa sillä tavoin, että Jeesus ottaisi tarpeettoman riskin. Tapahtumapaikka on ”pyhä kaupunki” eli Jerusalemi. Heittäytyminen temppelimuurin harjalta olisi irvikuva todellisesta marttyyriudesta ja tulevasta kärsimyksestä. Maininta enkeleistä viittaa psalmeihin (Ps. 91: 11 – 12). Jeesuksen vastaus: ”Älä kiusaa Herraa, Jumalaasi” on jälleen Mooseksen kirjoista (5. Moos. 6: 16). Ihmisen tulee palvella Jumalaa, mutta ei kevein perustein.

Paholaisen viimeinen Jeesusta kohtaan suunnattu kiusaus valmistetaan näyttämällä Jeesukselle ”maailman kaikki valtakunnat ja niiden loiston”. Tässä yhteydessä loisto tarkoittaa kaikkea sitä vaurautta, mitä näissä valtakunnissa on. Kiusauksen tarkoitus on, että Jeesus vaihtaisi Jumalan rakastamisen valtaan ja vaurauteen. Näin Hän luopuisi liitosta Jumalan kanssa. Jeesuksen vastaus on jälleen Moosekselta (5. Moos. 6: 13): ”Herraa, Jumalaasi, sinun tulee kunnioittaa ja ainoastaan häntä palvella.” Siinä esitetään Vanhan testamentin opetus, että on yksi ainoa Jumala ja ihmisen suhde Häneen ilmenee palvelemisen kautta. Meidän ainoa palvomisemme kohde tulisi olla Jumala.

Jeesuksen kiusauksilla on vaikutus koko maailmaan. Jeesus edustaa Israelia, sillä Hän on Jumalan kansan uusi alku. Hän antaa esimerkin, miten meidän täytyy koko olemuksellamme rakastaa Jumalaa. Jeesus esitetään tässä sellaisena, joka oikealla tavalla rakastaa Jumalaa.